

פרוטוקול משיבת המועצה המינהלית (10/2018)
שהתקיימה בתאריך 28.6.2018 במשרדי בנק ישראל בתל אביב

- נוכחים מקרב חברי המועצה: יהושע שמר, יו"ר המועצה המינהלית
סגי איתן
נדין בודו-טרקטנברג, המשנה לנגידת הבנק
יפעת ביטון
נעים נג'אר
קרנית פלוג, נגידת הבנק
אפרים צדקה
נוכחים מקרב עובדי הבנק: יוני אתר, יועץ למנכ"ל
חזי כאלו, מנכ"ל הבנק
דניאל כהן, סגן המבקר הפנימי
אילן סוציאנו, עוזר למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית
אסתי שורץ, מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית
טידה שמיר, היועצת המשפטית
נוכחים נוספים בנושאים 2 עד 7 של סדר היום:
קייט זירד, עוזרת מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית
נוכחים נוספים בנושא מס' 8 של סדר היום:
מוטי זוטא, יועץ מחברת ZCM
אבנר זיו, מנהל החטיבה לטכנולוגיית המידע
חנה עמר, מנהלת המאגר, החטיבה לטכנולוגיית המידע
רחל צימלס, מ"מ מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה
צוריאל תמם, הממונה על שיתוף בנתוני אשראי
אורלי הר ציון, שיתוף בנתוני אשראי
נוכחים נוספים בנושא מס' 10 של סדר היום:
נועה לוין, מנהלת אגף חשבות, מחלקת חות"ם
מרגלית רוקח, מנהלת יחידת בקרה ודיווח, מחלקת חות"ם
נוכחים נוספים בנושא מס' 11 של סדר היום:
רחל צימלס, מ"מ מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה
נוכחים נוספים בנושא מס' 12 של סדר היום:
אבנר זיו, מנהל החטיבה לטכנולוגיית המידע
דניאל אחיאשילי, מנהל האגף לטכנולוגיה וחדשנות, הפיקוח על
הבנקים
אסף כהן, מנהל האגף ליישומי ליבה, החטיבה לטכנולוגיית
המידע
חנה עמר, מנהלת פרויקט מאגר נתוני אשראי
גבי פישמן, מנהל אגף הסטטיסטיקה בחטיבה למידע וסטטיסטיקה
רחל צימלס, מ"מ מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה
איל רוזן, מנהל החטיבה למידע וסטטיסטיקה
צוריאל תמם, הממונה על שיתוף בנתוני אשראי

סדר היום:

1. אישור פרוטוקולים של המועצה המינהלית
2. עדכונים מוועדת ביקורת
3. דוח ביקורת בנושא מעורבות בנק ישראל בפיתוחו של שוק התלבור
4. דוח ביקורת בנושא רכישת אג"ח קונצרני בניהול פנימי
5. סקירה בנושא הערכת איכות מערך הביקורת הפנימית
6. דוח הערכה עצמית תקופתית של הביקורת הפנימית
7. תוכנית העבודה לשנת 2018 של הביקורת הפנימית
8. מערכת נתוני אשראי
9. מינוי ועדה לבחינת דוחות כספיים
10. התקשרות עם רואה חשבון מבקר
11. מעקב רבעוני אחר תוכניות העבודה והתקציב
12. בקשות להעברות תקציב
13. שיתופי פעולה מחקריים
14. מעקב אחר החלטות/משימות של המועצה המנהלית - חצי שנתי

הדיון:

נושא שאינו בסדר היום: עדכוני המנכ"ל

הקמת המערכת לנתוני אשראי

מנכ"ל הבנק דיווח על התקדמות משמעותית באינטגרציה. הוא העריך בזהירות שהמערכת תהיה מוכנה, בהיבט הטכנולוגי, בינואר 2019, בהתאם להסכם עם הספק. הוא הזכיר כי אמנם, על פי חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016, המערכת אמורה לעלות לאוויר באוקטובר 2018. מועד העלייה לאוויר יהיה גם מועד התחילה של החוק. בהתאם לחוק, הוקנתה לשרת המשפטים סמכות לדחות את המועד בשישה חודשים, בהסכמת הנגידה ושר האוצר. לדבריו, הנגידה שלחה מכתב אל שרת המשפטים שבו היא מבקשת לדחות את מועד התחילה לאפריל 2019. המנכ"ל הוסיף כי אם יצליח המאמץ לסיים את בניית המערכת, בהיבט הטכנולוגי, בינואר 2019, הדבר יקנה לבנק פרק זמן של כחודשיים לבדוק את תקינותה. המנכ"ל הבהיר שהבנק לא יתפשר על איכות הנתונים שיוכנסו למאגר ולא על יציבותה של המערכת. לכן, בנוסף לבדיקת היבטים טכנולוגיים שונים של המערכת צריך לערוך ניסוי אשר יכלול הרצה של המערכת בכללותה. המנכ"ל הדגיש כי אסור לדחות את העלייה לאוויר לאחר אפריל 2019, שכן הדבר יפגע במוניטין של הבנק וגם יתבטא בעלויות נוספות.

נגידת הבנק אמרה שכבר בתהליך החקיקה היה ברור לבנק שמועד העלייה לאוויר שנקבע בחוק אינו סביר, מה גם שהוא אינו תלוי אך ורק בבנק. עם זאת נקבעו מנגנונים המאפשרים לדחות את המועד, וכצפוי הבנק נאלץ לממש את הזכות לדחיית המועד הראשון.

מנכ"ל הבנק דיווח כי הגיע להסכמות עם מנכ"ל "מטריקס", הנוגעות לסוגיות שעלו במכתבו של מנכ"ל "מטריקס", אשר עליו דיווח בישיבה הקודמת של המועצה. יו"ר המועצה שיבח את התנהלות מנכ"ל הבנק בעניין זה.

תרגיל מוכנות לשעת חירום

מנכ"ל הבנק דיווח על תרגיל המשכיות עסקית, שהיה למעשה מתכונת מצומצמת של התרגיל שהיה אמור להיערך במסגרת תרגיל שבוע החירום הלאומי, אך בוטל. תרגיל ההמשכיות העסקית הוא חלק מתרגול

השגת יעדי שירות לאומיים בשעת חירום, שאורגן על ידי רשות החירום הלאומית (רח"ל). המנכ"ל הסביר כי קיימים 33 יעדי שירות לאומיים בחירום, אשר 13 מהם נוגעים לבנק ישראל. התרגיל שערך הבנק נגע למערכות שירותי תשלומים. בתרגיל השתתפו כמה מחטיבות מהבנק. תוצאות התרגיל היו טובות ובעקבותיו הופקו מספר לקחים.

פרויקט הבינוי ושדרוג מבנה הבנק

שיפוץ המבנה המרכזי

מנכ"ל הבנק דיווח שחל עיכוב מסוים בתהליך מסירת הקומות שבמבנה לבנק. הקבלן היה אמור למסור לבנק את כל הקומות שבמבנה עד סוף חודש יוני. הגורמים לעיכוב הם קבלני המשנה. המנכ"ל ציין כי בשלב זה הקבלן – חברת "דניה סיבוס" – מעסיק בפרויקט השיפוץ מספר רב יחסית של קבלני משנה. מנכ"ל החברה עורך מדי שבוע סיורים באתר, כשאליו מתלווים כל קבלני המשנה וגם מנכ"ל הבנק משתתף בהם. מנכ"ל הבנק ציין כי מנכ"ל החברה מנהל את הסיורים ביד רמה, כאילו היה מנהל הפרויקט. מנכ"ל הבנק עדכן שלוח הזמנים, הכולל את מסירת הקומות ואלמנטים נוספים כגון פיתוח השטח הציבורי והכנת המטבח והלובי, צפוי להסתיים באמצע אוגוסט.¹ מנכ"ל הבנק מסר כי הבהיר למנכ"ל החברה את ההשלכות שיהיו לדחיית אכלוס המבנה על ידי עובדי הבנק. אלה כוללות בראש ובראשונה את עלויות השכירות בדיור החלופי שיאמירו מאוד, ובנוסף קנסות שבהם יחייב המשכיר את הבנק.

כללי

מנכ"ל הבנק הציג לחברי המועצה תמונות של המבנה המשופץ ושל אתר הבנייה של מרכז הטכנולוגיה והחירום.

בהתייחסו לנושא הבטיחות בפרויקט אמר מנכ"ל הבנק כי הבנק החל לערוך ביקורות פתע הנוספות על אלה שעורך המבקר הפנימי. בעקבות ביקורות הפתע הורה להפסיק את העבודה במספר מקרים. המנכ"ל דיווח כי הקבלן עורך מדי שבוע הדרכות בנושא הבטיחות. למרות כל אלה נתגלו ליקויי בטיחות כמו כבלים חשופים, מעקות בטיחות לא תקינים וכיו"ב. מנכ"ל הבנק ציין כי מנכ"ל "דניה-סיבוס" מקפיד כי כל ליקוי בטיחות שמתגלה, יתוקן.

מערכת לניהול הסמכות

מנכ"ל הבנק הזכיר שבישיבה הקודמת של המועצה הוא אמר כי ידווח אם יחולו התפתחויות בעניין המערכת לניהול הסמכות בנושא הבטיחות. המנכ"ל מסר כי הוחלט לפתח מערכת שכזו, וכי הפיתוח צפוי להסתיים עד ה-18 ביולי 2018.

¹ הוחלט לא לפרסם – נושא שפרסומו יכול לפגוע במו"מ עתידי.

נושא 1 בסדר היום: אישור פרוטוקולים של המועצה המינהלית

3*

נושא 2 בסדר היום: עדכונים מוועדת ביקורת

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציינה כי בישיבתה ב-12 ביוני, במסגרת דיון באישור פרוטוקול הישיבה שהתקיימה ב-17 במאי, החליטה הוועדה להמליץ למועצה לבקש את עמדת היועצת המשפטית בנוגע להכללת עלויות השימוש במיקור חוץ בניהול יתרות מטבע החוץ, בתקציב הבנק. היא הוסיפה כי לצורך יישום חוות הדעת כבר בתקציב לשנת 2019, היא צריכה להתקבל לא יאוחר מספטמבר 2018.

חבר מועצה שאל אם מחלקת חות"ם צריכה להציג עמדה לצורך חוות הדעת של היועצת המשפטית. היועצת המשפטית השיבה שחשוב לקבל את עמדת היחידה לתכנון וכלכלה.

חבר מועצה אמר כי במסגרת הדיון שהתקיים ב-17 במאי בנושא דוח ביקורת בנושא תקציב בנק ישראל הוא העלה, בין השאר, שתי סוגיות: האחת נוגעת להכללת העלויות בגין ניהול התיקים שבניהול חיצוני (מיקור חוץ) בתקציב הבנק, והשנייה לקבל אחת לשנה דוח המפרט את התשואה, העמלות והתשואה נטו של כל אחד ממנהלי התיקים.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציינה שהביקורת הפנימית מבקרת תהליכי עבודה של פעילויות שונות של הבנק, כולל פעילויות כלכליות. דיווח על דוחות הביקורת נמסר לוועדת הביקורת ולאחר מכן למועצה המינהלית.

החלטות:

המועצה מבקשת את עמדת היועצת המשפטית בנוגע להכללת עלויות השימוש במיקור חוץ בניהול יתרות מטבע החוץ בתקציב הבנק. (ל"ז: ספטמבר 2018)

נושא 3 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא מעורבות בנק ישראל בפיתוחו של שוק התלבור מצורפת תמצית של ממצאי דוח הביקורת בנושא מעורבות בנק ישראל בפיתוחו של שוק התלבור (נספח א')

יו"ר ועדת הביקורת דיווחה שהסוגיה המרכזית שעלתה בדיון שקיימה הוועדה בנושא הייתה היעדר הסדרה מתאימה של מסגרת המעורבות של בנק ישראל בפיתוח שוק התלבור כחלק מהסמכויות של הבנק. לדבריה, קיים צורך משמעותי למעורבות של הבנק בנושא בגלל החדשנות שבו, אבל מסגרת המעורבות אינה מוסדרת כראוי. היא הוסיפה כי גם הנגידה סבורה שעם העברת המסחר הבין-בנקאי לבורסה, על הבנק להגביר את מעורבותו ופעילותו בשוק זה.

² הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור למו"מ עם ועד העובדים, שטרם סוכם.

³ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור לנוהל פנימי של עבודת המועצה.

נגידת הבנק אמרה שלדעתה להובלת הפיתוח של שוק התלבור על ידי בנק ישראל הייתה חשיבות גדולה מאוד, בעיקר בתחילת הדרך, כיוון שהוא חלק מהפיתוח של השווקים הפיננסיים. כעת היא סבורה שהשוק בשל יותר להסדרה ולטיפול על ידי השווקים, ובמקרה זה על ידי הבורסה. הנגיזה הביעה תקווה שמהלך העברת המסחר לבורסה יצלח. בתשובה לשאלת חבר מועצה אמרה הנגיזה שאת ההסדרה נכון שיעשה בנק ישראל, אבל יישומה צריך להיעשות על ידי הבנקים.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציינה כי המועצה החליטה בעבר להעביר דוחות ביקורת הנוגעים לעבודת הוועדה המוניתרית, גם לחברי הוועדה המוניתרית. לדבריה, הן דוח הביקורת הנדון והן הדוח שיידון במסגרת הנושא הבא בסדר היום נוגעים לעבודת הוועדה המוניתרית.

החלטות:

1. על פי סעיף 20 (א)(7) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010 החליטה המועצה לאשר את המלצות ועדת הביקורת בנושא דוח ביקורת בנושא מעורבות בנק ישראל בפיתוחו של שוק התלבור.
2. המועצה מבקשת להעביר את דוח הביקורת לידיעת חברי הוועדה המוניתרית.

נושא 4 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא רכישת אג"ח קונצרני בניהול פנימי

מצרפת תמצית של ממצאי דוח הביקורת בנושא רכישת אג"ח קונצרני בניהול פנימי (נספח ב')

יו"ר ועדת הביקורת אמרה שעיקר הביקורת הייתה על התהליכים של רכישת אגרות החוב הקונצרניות והמעקב אחרי ההשקעה בהן, הואיל וזהו אפיק השקעה חדש יחסית. היא הוסיפה שהמבוקרים מסרו כי המאפיינים של אגרות החוב הללו אינם מאפשרים ליישם בהשקעה בהן את הפרוטוקול שיושם עד כה בהשקעה באגרות חוב. לדבריה, היא שאלה במהלך הדיון אם ניתן לזהות סיכונים גדולים יותר וביצועים טובים פחות בהשוואה להשקעה באגרות חוב אחרות. התשובה שקיבלה הייתה כי ההיפך הוא הנכון. היא הוסיפה כי ועדת הביקורת החליטה לאמץ את המלצות הביקורת הפנימית.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציינה כי המבוקר לא הסכים לשתי המלצות של הביקורת הפנימית שנכללו בדוח, ולכן לא ניתן בשלב זה להחליט לאשר את המלצת ועדת הביקורת לאמץ את המלצות הביקורת הפנימית במלואן.

נגידת הבנק אמרה שכאשר יש מחלוקת בין הביקורת הפנימית לבין המבוקר, המועצה צריכה לדון בה בנוכחות מנהל החטיבה המבוקרת.

החלטות:

1. על פי סעיף 20(א)(7) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010 החליטה המועצה לאשר את המלצות ועדת הביקורת בנושא דוח ביקורת בנושא רכישת אג"ח קונצרני בניהול פנימי.
2. המועצה מבקשת להעביר את דוח הביקורת לידיעת חברי הוועדה המוניתרית.
3. החלטת ועדת הביקורת בנוגע להמלצות א ו-ב בסעיף 5.3 בדוח תועבר בהמשך.

נושא 5 בסדר היום: סקירה בנושא הערכת איכות מערך הביקורת הפנימית

נושא 6 בסדר היום: דוח הערכה עצמית תקופתית של הביקורת הפנימית

יו"ר ועדת הביקורת אמרה שדוח ההערכה של הסוקר החיצוני הצביע כי קיים ציון מלא לתקנים המקצועיים ולדרישות הרגולציה בכללותם, למעט הדרישה לקיים הליך אשורור תקופתי של אמנת

הביקורת שבמקומה הותקן נוהל מקיף. הדוח קבע כי הביקורת הפנימית ממלאה את תפקידה ויעודה ומוסיפה ערך בעבודתה. ההערות בדוח, שהיו מינימליסטיות, נגעו בעיקר למבנה הביקורת הפנימית ולא לתפקודה. הערה אחת, לדוגמה, נגעה לטיפול בתלונות העובדים ולטיפול בתלונות הציבור: לבחון את המבנה הארגוני לאור היעדר תקן ייעודי לטיפול בתלונות.

יו"ר המועצה המינהלית בירך את הביקורת הפנימית על הדוח המחמיא, ואת הנהלת הבנק על התרבות שהשתרשה בבנק, המאפשרת שיח פתוח ומועיל בין הביקורת הפנימית לבין המבוקרים.

החלטות:

1. על פי סעיף 20(א)(7) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010 החליטה המועצה לאשר את המלצות ועדת הביקורת בנושא סקירה בנושא הערכת איכות מערך הביקורת הפנימית.
2. על פי סעיף 20(א)(7) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010 החליטה המועצה לאשר את המלצות ועדת הביקורת בנושא דוח הערכה עצמית תקופתית של הביקורת הפנימית.

נושא 7 בסדר היום: תוכנית העבודה לשנת 2018 של הביקורת הפנימית

יו"ר ועדת הביקורת אמרה שתוכנית העבודה השנתית ל-2018 מבוססת על תוכנית רב-שנתית עבור השנים 2017 עד 2019. הואיל ואי אפשר היה לכנס את ועדת הביקורת בגלל היעדר הקוורום הדרוש, אושרה תוכנית העבודה לכל שנה מהשנים 2017 ו-2018 בנפרד. יחד עם זאת הוועדה ראתה לנכון לבחון ולאשר את התוכנית הרב-שנתית. התוכנית ל-2019 תיבחן שוב מבעוד מועד. יו"ר הוועדה אמרה שמאז שהוועדה החלה להתכנס שוב היא מקדמת את הנושאים שעל הפרק בקצב משביע רצון.

החלטות:

בהמשך להחלטת המועצה המינהלית מיום 17 בנובמבר 2016 לפיה המועצה מאשרת את תכנית כוח האדם של הביקורת הפנימית לשנים 2017 – 2019, כפי שהוצע במסגרת תכנית העבודה התלת שנתית, ובהמשך להחלטות המועצה בדבר אישור תוכניות העבודה לשנים 2017 ו-2018 כל שנה בנפרד, החליטה המועצה המינהלית לאשר את תוכנית העבודה הרב שנתית לשנים 2017 – 2019.

נושא 8 בסדר היום: מערכת נתוני אשראי

הממונה על שיתוף בנתוני אשראי הזכיר כי על פי חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016, המערכת אמורה לעלות לאוויר באוקטובר 2018, אבל יש בחוק מגננון המאפשר דחייה בהתאם לנדרש. על פי תוכנית העבודה מול "מטריקס" המערכת אמורה להיות מוכנה לעלות לאוויר בינואר 2019, אולם מאחר שלא ניתן להעלותה לאוויר באמצע תקופת ההארכה, שהיא בת 6 חודשים, תידחה העלייה לאוויר לאפריל 2019. אי לכך, החודשים פברואר מרץ ינוצלו לעריכת פיילוט משמעותי מאוד, שלאחרונה הוחל בתכנונו, שמטרתו היא לבדוק ולתרגל את השימוש במערכת על ידי ספקי המידע למאגר ועל ידי לשכות האשראי. הממונה על שיתוף בנתוני אשראי הוסיף שהוקם פורום משתמשים, שכולל כעת את הבנקים המסחריים ואת חברות כרטיסי האשראי. בשלב הבא יצורפו ספקי אשראי נוספים. אחת ממטרות הפורום, שבמסגרתו נערכים מעת לעת דיונים, היא לוודא שהמערכת וההחלטות שבנק ישראל מקבל בנוגע למאגר תואמות את צורכי המשתמשים. מטרה אחרת היא להציף תקלות ובעיות שבהן נתקלים המשתמשים, כדי לפתור אותן כמה שיותר מוקדם. כך, למשל, צפה ועלתה במסגרת הפורום בעיה – שלא ניתנה לה תשומת לב ראויה במהלך תהליך החקיקה – של מעבר בין-לילה ממודל חיתום אחד למודל חיתום אחר. הממונה הסביר

שהמודל החיתום הוא שקובע, על סמך נתוני האשראי של מבקש האשראי, את דירוג האשראי שלו. כיום הבנקים המסחריים מדרגים את הלקוח שלהם, לעניין מתן אשראי, על פי סט הנתונים שקיים בידם. לאחר הקמת המערכת, דירוג האשראי של מבקש אשראי ייקבע על ידי לשכת אשראי. זאת באמצעות מודל חדש שיסתמך על סט נתונים שונה בתכלית מזה שעליו מסתמך כיום הבנק המסחרי. הבעיה היא שהמודל החדש, שאותו תבנה לעצמה כל לשכת האשראי, צריך להתבסס על סטטיסטיקה ולהיבחן לאורך זמן. אלא שהחוק אינו מקנה ללשכות האשראי את הזמן הדרוש, מפני שהוא קובע שבעת כניסת החוק לתוקף, משמע במועד העלייה לאוויר של המערכת, ייקבע דירוג האשראי על פי המודלים החדשים ויפסק לאלתר השימוש במודלים הישנים.

חבר מועצה שאל אם לבנקים יש עניין במערכת או שהם מתנגדים לה.

הממונה על שיתוף בנתוני אשראי השיב שלבנקים יש עניין רב במערכת והדבר מתבטא ברמה הגבוהה של מחויבות שהם מפגינים כלפי השתלבותם בה.

נגידת הבנק הוסיפה שהמערכת תפחית את סיכון האשראי שבנק נוטל על עצמו בגין כל לווה, הואיל והבנק ייחשף למידע רחב יותר על האשראי שניתן ללווה ממקורות שונים. זאת בעוד שכיום הבנק יודע רק על האשראי שהלווה נטל ממנו.

הממונה על שיתוף בנתוני אשראי ציין שאפילו שני הבנקים הגדולים במדינה, שאחראים לחלק הארי של האשראי הקמעונאי, ולכן יש בידם מידע רב יותר בהשוואה לספקי אשראי אחרים, מגלים התלהבות מהמערכת. הוא הוסיף שכיום שני הגופים שפועלים כלשכות אשראי מספקים למערכת הבנקאות נתונים שליליים על לוויים – למשל על צ'קים שחזרו – והבנקים נסמכים מאוד על הדיווחים הללו בעת קביעת דירוג האשראי של הלקוח. במועד כניסת החוק לתוקף, הרישיונות שעל פיהם פועלים שני הגופים האמורים יילקחו מהם, והרשות להגנת הפרטיות תיקח מהם גם את מאגרי המידע המשמשים אותם. לפיכך, הבנקים המסחריים לא יוכלו לקבל עוד את המידע האמור, שהוא חיוני להם מאוד. המנגנון שיאפשר לבנקים לקבל מידע חלופי, ואף טוב ורחב יותר, ייבנה רק במהלך 2019. הבנק פועל מול משרד האוצר ומול משרד המשפטים כדי להביא לתיקון חקיקה אשר יאפשר להשתמש במקביל במודלים הישנים של דירוג האשראי לצד המודלים החדשים.

מנהלת המאגר ציינה כי הבנק הקים ומפעיל שני מרכזי נתונים (Data Centers) עבור המאגר, וכן תשתיות ייעודיות עבורו, בעיקר בהיבטים של אבטחת מידע והגנת הפרטיות. לדבריה, תוכנית העבודה של הקמת התשתיות עבור המערכת מתקדמת כמתוכנן. בסוף אוגוסט תחל בדיקת המערכת בסביבת הייצור, כאשר כל מנגנוני אבטחת המידע יהיו מותקנים במערכת, בדוקים ופועלים.

הממונה על שיתוף בנתוני אשראי הדגיש שכבר החלו להיערך בדיקות קבלה יסודיות של חלקים שונים של המערכת. מספרן של אלה צפוי להסתכם בכ-9,000. זאת לנוכח מורכבותה הרבה של המערכת. עד כה נערכו כ-4,000 בדיקות.

חבר מועצה העיר שאם עד כה התגלו 198 תקלות, שמתוכן רק כ-40 הן תקלות ברמת חומרה גבוהה או קריטית, הרי שמדובר במספר קטן של תקלות ביחס למספר הבדיקות.

מנהל החטיבה לטכנולוגית המידע אישר כי המספרים הללו מוכיחים שהמערכת נבנתה ברמה גבוהה.

הממונה על שיתוף בנתוני אשראי הדגיש שעד כה נבדקו הרכיבים הבסיסיים של המערכת, בעוד שבדיקתם של הרכיבים המשמעותיים יותר, הכוללים ממשקים בין חלקים שונים של המערכת, תחל בקרוב מאוד. תהליך התייעוד של הבדיקות הוא קפדני מאוד, וכולל הגדרה של רמות החומרה של התקלות שמתגלות. על פי התכנון, במהלך אוגוסט אפשר יהיה לבחון את פעולתה של המערכת כמכלול ולא רק של רכיבים בה. לב המערכת הוא המאגר שלתוכו יוזרמו נתונים הן מגופים שמספקים אשראי, ובראשם מערכת הבנקאות וחברות כרטיסי האשראי, והן נתונים ממקורות המידע השלילי: מערכת מושל"כ (מושכי שיקים ללא כיסוי) ההוצל"פ (ההוצאה לפועל) והכנ"ר (כונס הנכסים הראשי). הממונה ציין את שיתוף הפעולה המיטבי עם הבנקים, שמתקיים גם עם רמות הניהול הבכירות ביותר בהם, בהתאם לצורך. בנק ישראל פיקח על הפיתוח של המערכות בבנקים המשיקות למערכת. זאת כדי להבטיח שהבנקים יעמדו בלוח הזמנים ובדרישות האיכות של הנתונים שיזרימו למאגר. לדבריו, במאגרים דומים שפותחו במדינות אחרות היה מקובל שהנתונים הראשוניים שיוזרמו אליו יהיו באיכות של כ-50%, וזו תעלה לאחר כמה חודשים לכ-70%. בנק ישראל, לעומת זאת, מכוון לכך שהנתונים יהיו כבר מלכתחילה ברמה של 100%. לשם כך הוא הורה לבנקים לערוך בדיקות איכות מתאימות כבר אצלם.

מנכ"ל הבנק אמר שאמנם השאיפה לרמת איכות של 100% כבר בתחילת דרכה של המערכת, נתפסה כדמיונית, אבל הבדיקות שנערכו בשלב האינטגרציה – שבו קולטים למאגר נתונים חלקיים מ-18 מקורות שונים – הצביעו על נתונים באיכות של כמעט 100%.

בתשובה לשאלות של חברי מועצה הבהיר הממונה על שיתוף בנתוני אשראי כי המערכת נועדה לתת מענה בתחום האשראי הקמעונאי ליחידים. עם זאת לשכות האשראי יוכלו להמשיך לספק לבנקים מידע גם לגבי חברות, אלא שמידע זה יהיה נתון מעתה לפיקוח של בנק ישראל. הוא הוסיף שהמידע במאגר יכלול פרטים על אנשים (על פי מספר תעודת הזהות) ולא על חברות. לדוגמה, עוסק עצמאי או מי שערב לאשראי שניתן לחברה יופיע במאגר.

חבר מועצה שאל מה קובע את איכות הנתונים, והממונה על שיתוף בנתוני אשראי ציין מספר דוגמאות לנתונים שגויים ובהן: דיווח שגוי על גילו של לווה שבעטיו הוא מזוהה במאגר כקטין במקום כבגיר; דיווח על פיגור בהחזר תשלומי חוב כאשר בפועל אין פיגור כזה; דיווח חסר וכיו"ב. מנהל החטיבה לטכנולוגית המידע הוסיף כי תתכן גם טעות טכנית של דיווח בפורמט שגוי.

חבר מועצה שאל אם גם משקיעים מוסדיים חייבים בדיווח למאגר, שהרי היקף האשראי שמקורו במשקיעים מוסדיים מצוי במגמת עלייה.

הממונה על שיתוף בנתוני אשראי השיב כי תחולת החוק הורחבה בתקנות, כך שחובת הדיווח למאגר חלה על כל גוף שמספק אשראי צרכני בהיקף העולה על 250 מיליוני ש"ח. הוא הוסיף שהבנק פועל לצרף את חברות הליסינג הגדולות כמקור דיווח למאגר כבר במועד העלייה לאוויר של המערכת. הוא הדגיש כי המאגר יאפשר לראשונה לקבל תמונה מלאה על כל לווה. בהתייחסו לתהליך האינטגרציה הוא אמר כי התהליך של בדיקת המידע החלקי שהתקבל ממקורות שונים צפוי להסתיים בתוך כשבועיים. עם סיומו יתחילו המקורות לשלוח למאגר מידע מלא. תחילה יהיו אלה הבנקים. קבלת המידע המלא יאפשר לבחון טוב יותר את תפקוד המערכת. בשלב הבא ייטענו למערכת נתונים היסטוריים של השנתיים וחצי האחרונות. שלב זה צפוי לארוך כ-3 או 4 חודשים. מדובר במהלך ייחודי שלא יושם באף מאגר של מדינה אחרת. הממונה ציין כי עד כה 3 מתוך 8 לשכות אשראי מימשו את האישור העקרוני שניתן להן – הן העבירו לבנק את התשלום שנדרש מהן כתנאי מקדים לפעילותן. בהתייחסו לסיכונים המלווים את הקמת המערכת ציין הממונה כי זוהו כ-15 סיכונים משמעותיים שבהם בולטים במיוחד ארבעה: (1) שהמערכת לא תהיה מוכנה בזמן או באיכות הנדרשת. (2) סיכון המודל העסקי – שמקורו במעבר בין לילה משימוש במודל אחד לדירוג אשראי לשימוש במודל אחר. (3) היעדר זמן מספק להיערכות לשכות האשראי. (4) תלות בגורמים חיצוניים כגון מרשם האוכלוסין, תהיל"ה וכיו"ב, שאמורים להיערך גם הם בזמן נתון.

מנהלת המאגר ציינה שהבנק צפוי לעדכן, במהלך השבועות הקרובים, את תוכנית העבודה שלו מול חברת "מטריקס", בהתאם לצרכים. בתקופה הקרובה ההתמקדות תהיה בהיערכות לטעינת הנתונים ההיסטוריים, הן בהיבטים העסקיים והן בהיבטים הטכנולוגיים. בראש ובראשונה צריך לוודא כי המערכת מוכנה ובדוקה בהיבטים של אבטחת מידע והגנה על הפרטיות.

נגידת הבנק אמרה שהנתונים ההיסטוריים יאפשרו להשתמש במערכת בתוך תקופה קצרה מאוד. זאת בהשוואה למצב שבו המודלים מתבססים רק על נתונים שמתחילים לזרום למאגר כאשר המערכת מתחילה לפעול. מנהל החטיבה לטכנולוגיה המידע הוסיף שהנתונים ההיסטוריים יאפשרו גם לערוך מחקרים בתחום האשראי.

מנהלת המאגר אמרה שהבנק יתמקד בתקופה הקרובה גם בהקמת כל מוקדי התפעול: מוקד תפעול אבטחת המידע, מוקד תפעול-טכנולוגי ומוקד תפעול-אפליקטיבי, וכן בבניית שגרות העבודה שלאחר העלייה לאוויר. כמו כן הבנק נערך לאינטגרציה, בהיבטים הטכנולוגיים והעסקיים, עם לשכות האשראי.

המשנה לנגידת הבנק ציינה שתוקנו תקנות המרחיבות את תחומי העיסוק של הלשכות, שכן החקיקה הגבילה מאוד את אלה עד כדי חשש שהלשכות לא יקומו.

חבר מועצה שאל מדוע ניצול התקציב להקמת המערכת אינו מבטא את השלב המתקדם יחסית של ההקמה.

הממונה על שיתוף בנתוני אשראי השיב שהתשלומים עבור ההקמה הם בהתאם לאבני דרך שנקבעו מראש. בחודש יולי ישולם סכום גדול אשר ישנה במידה משמעותית את תמונת ניצול התקציב.

מ"מ מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה הוסיפה שכמחצית מהסכום הרב-שנתי של 283 מיליוני ש"ח, שהוקצב לבניית המערכת אמור, על פי אבני הדרך, להיות משולם ב-2019.

חבר מועצה טען שהסכום שתוקצב במסגרת תקציב הבצ"מ של הקמת המערכת צריך להיות חלק מהתקציב, ולפיכך להיות מוצג כחלק ממנו, עד שתסתיים ההקמה. ניצול תקציב הבצ"מ יאושר על ידי מנכ"ל הבנק והמועצה.

נושא 9 בסדר היום: מינוי ועדה לבחינת דוחות כספיים

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית אמרה שעל הפרק עומדת הצעה למנות את מר נעים נג'אר לחבר בוועדה לבחינת דוחות כספיים במקומה של גב' סגי איתן.

החלטות:

המועצה החליטה למנות את מר נעים נג'אר לחבר בוועדה לבחינת דוחות כספיים במקומה של גב' סגי איתן.

נושא 10 בסדר היום: התקשרות עם רואה חשבון מבקר

חבר מועצה ציין כי הוא תומך בהמלצת מחלקת חות"ם להאריך את ההתקשרות עם המשרד הנוכחי בשנה נוספת.

מנהלת יחידת בקרה ודיווח הזכירה כי המועצה אישרה ב-2012 את ההתקשרות עם המשרד הנוכחי לתקופה של 5 שנים, אבל מאז האריכה את ההתקשרות פעמיים, בכל פעם בשנה אחת. לפני כ-3 שנים הוחלפו השותף הבכיר בתיק הביקורת של הבנק ורואה החשבון המנהל את תיק הביקורת. לדבריה, המשמעות של החלפת משרד היא שכל צוות הביקורת יתחלף. היא הוסיפה שצריך להביא בחשבון את הייחודיות של החשבונאות של בנק ישראל, שבגינה נדרשת תקופת לימוד ממושכת.

נגידת הבנק הסכימה עם הדברים וציינה כי המשמעות של תהליך הלימוד הממושך של החשבונאות של בנק ישראל היא שהבנק משלם, כביכול, שכר לימוד גבוה שהוא יפיק ממנו פירות שיהיו יחסית קצרי טווח.

מנהלת יחידת בקרה ודיווח ציינה שבנק מרכזי יכול, בהתאם להנחיות ה-ECB, להתקשר עם משרד רואה החשבון החיצוני שלו לתקופה של עד 7 שנים. לדבריה, בנק ישראל נוכח לדעת שההתקשרות שלו עם משרד רואה החשבון הנוכחי החלה להניב את הפירות המשמעותיים יותר רק בשנתיים האחרונות, לאחר שהמשרד למד לעומק את המורכבות של הדוחות הכספיים של הבנק ויכול על כן להתמקד בסוגיות החשובות יותר.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציינה כי ההתקשרות הנוכחית עם משרד רואה החשבון המבקר תפקע בסוף חודש מאי 2018, וכי הניסיון מראה כי התהליך לבחירת משרד רואה חשבון אורך כ-8 חודשים. אי לכך, ההחלטה לערוך תהליך חדש צריכה להתקבל כבר עתה, אלא אם כן המועצה תחליט להאריך את תקופת ההתקשרות עם המשרד הנוכחי בשנה נוספת.

חבר מועצה אמר שיש למועצה מספיק זמן כדי לבחון את סוגיית התהליך החדש להתקשרות עם משרד רואה חשבון מבקר, הואיל והמשרד החדש יחל לפעול רק בביקורת של הדוחות הכספיים לשנת 2019. אם ההתקשרות תהיה עם משרד גדול ומיומן הרי שלא תהיה לו בעיה להתחיל ולפעול מהר יחסית. הוא הוסיף כי לדעתו הבנק לא צריך להגביל את תהליך הבחירה רק למשרדים מסוימים, אבל צריכה להיות מגבלה על הצוות שיספק את שירותי הביקורת לבנק ישראל: שהוא אינו מספק שירותים דומים לבנקים מסחריים.

חבר מועצה אמר שצריך לבחון את השאלה אם המשרד הנוכחי יוכל להשתתף בהליך החדש.

חבר המועצה הקודם אמר שעדיף לקיים רוטציה בין משרדים, אבל היא אינה מחויבת המציאות.

היועצת המשפטית הבהירה שאין מניעה חוקית שתמנע מהמשרד הנוכחי להתמודד גם במסגרת ההליך החדש. היא הוסיפה כי בהליך הקודם המועצה החליטה לאפשר למשרד שסיפק אז את שירותי הביקורת לבנק ישראל להתמודד, אבל בתנאי שהשותפים האחראים על הביקורת בבנק יוחלפו.

חבר מועצה ציין שלדעתו לא צריך לאפשר למשרד הנוכחי להתמודד, אבל המועצה צריכה לדון גם בסוגיה זו ולהנחות בהתאם את ועדת האיתור שתוקם.

היועצת המשפטית התייחסה לסוגיית ניגוד העניינים בהליך בחירת רואה החשבון המבקר. לדבריה הסוגיה עלתה גם בגופים אחרים וגם מבקר המדינה נתן דעתו לסוגיה בדוח שפרסם לאחרונה על מינוי הליך רואה חשבון מבקר בחברות ממשלתיות. לדבריה, בנק ישראל כגוף ציבורי צריך להקפיד על הליך נקי מניגודי עניינים, ולכן אם יש לחברי מועצה שאלות או ספקות בעניין זה עליהם להציגן לה.

חבר מועצה שאל כיצד חברי המועצה יוכלו לדון בהליך לבחירת משרד רואה החשבון אם יתברר כי רובם נגועים, לכאורה, בניגודי עניינים.

היועצת המשפטית השיבה שאם יתברר כי רוב חברי המועצה נגוע בניגודי עניינים יהיה צורך לבחון מה הדרך הנכונה לפעול. אבל אם הרוב אינו נגוע הוא יוכל לקבל את ההחלטות הנדרשות. היא הסבירה שבחברות ציבוריות, לדוגמה, אם חברי ועדת הביקורת נגועים בניגוד עניינים בסוגיה מסוימת אזי הסוגיה תידון בדירקטוריון, ואם גם חבריו נגועים בניגוד עניינים לגבי הסוגיה האמורה הדיון יעבור אל האסיפה הכללית. בבנק ישראל אין אינסטנציה מעל המועצה המינהלית. היא שבה והדגישה כי כדי לבחון אם קיים חשש לניגוד עניינים אצל מי מחברי המועצה, היא צריכה לקבל את המידע הרלוונטי מכל אחד מחברי המועצה.

העוזר למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציין כי בהליך הקודם השתתף חבר חיצוני.

חבר מועצה שאל מדוע ההליך הקודם נמשך 8 חודשים.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית השיבה כי מדובר בהליך מורכב הכולל, בין השאר, את הכנת מסמכי ההליך והפצתם למשתתפים, מתן תשובות לשאלות הבהרה מצד מציעים, ובחינת ההצעות. בנוסף, צריך לתת לזוכה תקופה של כחודש כדי להיערך בטרם יחל בעבודתו.

יו"ר המועצה הציע לבחון את האפשרות לצרף חברים חיצוניים לוועדה למינוי רואה החשבון המבקר, וביקש מחברי המועצה לחשוב על מועמדים מתאימים. הוא ציין כי לקראת הדיון הבא בנושא זה צריכה להיבדק סוגית ניגודי העניינים וכיצד אפשר להתמודד איתה.

מנהלת אגף החשבות אמרה שמסגרת השירותים שמשרד רואה החשבון המבקר יכול לספק לבנק – בהתאם להליך שלפיו הוא נבחר – כוללת גם שירותים הקשורים לראיית חשבון. לדבריה, בנק ישראל החליט לאחרונה לבחון את הארכיטקטורה של המערכת להנהלת חשבונות שברשותו - מערכת קונסיסט – הכוללת את הממשקים למערכת. ההחלטה לבחון את הארכיטקטורה של המערכת נבעה מפערים שהתגלו בין הגדרות במערכת לבין צורכי הבנק, וכן לקראת השדרוג הצפוי של מערכת ה-BIZI המשמשת לניהול יתרות מטבע החוץ. מערכת ה-BIZI היא אחת מהמערכות המתמשקות למערכת הנהלת החשבונות. בהתייעצות עם אנשי טכנולוגית המידע הוחלט להתייעץ עם משרדי רואי חשבון שהם בעלי ניסיון בארכיטקטורות של מערכות דומות. הואיל ושירותי הייעוץ המבוקשים מצויים במסגרת שירותי הייעוץ שהוגדרו בהליך שבעקבותיו הבנק התקשר עם המשרד הנוכחי של רואה החשבון המבקר, מוצע כי הבנק ירחיב את מסגרת ההתקשרות הנוכחית לכלול גם שירותי ייעוץ לגבי הארכיטקטורה של מערכת הנהלת החשבונות, בעלות של 45 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ.

חבר מועצה אמר שאין בידיו מספיק מידע כדי להחליט אם לאשר את הצורך בשירותי הייעוץ האמורים או כיצד לנהוג בהתאם למסקנות בעקבותיהם.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית הסבירה שהמועצה אינה מתבקשת להחליט בסוגיות אלה. הואיל והליך ההתקשרות עם משרד רואה החשבון המבקר היה של המועצה, אגף הרכש ביקש לדווח למועצה וליידע אותה בדבר הכוונה להרחיב את ההתקשרות עם משרד רואה החשבון המבקר.

היועצת המשפטית הבהירה כי המועצה אינה צריכה לדון בצורך בשירותי הייעוץ הנוספים ולאשר אותם, היות והגורמים המקצועיים בבנק כבר קבעו שהצורך קיים. הנושא מוצג למועצה הואיל והיא הגוף שאישר את ההתקשרות של הבנק עם משרד רואה החשבון המבקר. בהסכם שנחתם בין הצדדים, נתנו את הדעת לכך שהבנק רשאי לקבל מרואה החשבון המבקר גם שירותים נוספים לביקורת על הדוחות הכספיים, למשל יעוץ בנושאי מיסוי וייעוץ נוסף בנושאים שונים בתחומי ראיית חשבון. היועצת המשפטית ציינה שהמועצה אינה נדרשת לדון בשאלה אם לאמץ את ההמלצות לגבי הארכיטקטורה של המערכת.

חבר מועצה אמר שהוא לא חש בנוח לאשר את הרחבת תכולת התקשרות עם משרד רואה החשבון המבקר לכלול גם את שירותי הייעוץ האמורים. לדעתו מדובר בשירותים שחורגים למדי ממסגרת השירותים שלמענם התקשר הבנק עם המשרד מלכתחילה.

חבר מועצה אמר שצריך לוודא ששירותי הייעוץ האמורים לא ייצרו תלות עתידית כלשהי במשרד רואה החשבון המבקר. היועצת המשפטית אמרה כי אם יש חשש שתיווצר תלות שכזו, הרי שלא ניתן לקבל ממשרד רואה החשבון המבקר את שירותי הייעוץ האלה. מנהלת אגף החשבות הבהירה כי סוגית התלות נבחנה ונמצא כי שירותי הייעוץ לא ייצרו תלות עתידית במשרד.

החלטות:

המשך הדיון בנושא הליך חדש להתקשרות עם רואה חשבון מבקר יתקיים בישיבה הקרובה.

נושא 14 בסדר היום: מעקב אחר החלטות/משימות של המועצה המנהלית - חצי שני

מזכירת הוועדה המוניטרית והמועצה המינהלית ציינה כי המזכירות עוקבת אחר ביצוע ההחלטות / משימות של המועצה המינהלית, ומידי חצי שנה היא מדווחת למועצה על הסטטוס שלהן. הדיווח הקודם נמסר בחודש מרץ. העדכונים שחלו מאז הדיווח הקודם מוצגים בטבלה המוצגת בחוברת הישיבה. לחוברת הישיבה מצורפים מסמכים הנוגעים להחלטות בנושאים כמו אבטחת מידע, פרויקט הקרן לאזרחי ישראל, אישור ועדות מכרזים ועוד. כמו כן, צורפה הצעה ללוח זמנים להכנת הפרוטוקולים של המועצה, וזאת בהמשך להחלטת המועצה בנושא. אפשר יהיה ליישם את ההצעה לאחר שיסתיים הטיפול בפרוטוקולים שהצטברו בחודשים האחרונים, ולאחר שיעודכן הזמן המרבי שיוקצב לתמלול ישיבות המועצה. יישום ההצעה מחייב גם עמידה בכללים שפורטו בנוהל עבודת המועצה המינהלית. מזכירת הוועדה המוניטרית והמועצה המינהלית הוסיפה שבדיון בנושא תוכנית העבודה והתקציב של הביקורת הפנימית החליטה המועצה לבקש את עמדת היועצת המשפטית בנוגע לחובת המועצה המינהלית לדון בדוחות הביקורת. עמדת היועצת המשפטית צורפה גם היא לחוברת הישיבה. החלטות אחרות שבמעקב קשורות, בין השאר, ליחסי העבודה בבנק, והן יטופלו במסגרת הסכם העבודה הבא. יש גם החלטות הקשורות לסוגיות של תקציב הבנק שרובן יידונו בחודש אוגוסט. מזכירת הוועדה המוניטרית והמועצה המינהלית הדגישה כי אין בעיות מיוחדות שעולות מהמעקב.

נושא 11 בסדר היום: מעקב רבעוני אחר תוכניות העבודה והתקציב

מזכירת הוועדה המוניטרית והמועצה המינהלית ציינה כי המעקב הרבעוני שעל הפרק נוגע לרבעון הראשון של 2018.

מנכ"ל הבנק הבהיר שלא תתכן חריגה תקציבית מעבר לתקציב שהמועצה אישרה, ייתכן רק תת-ביצוע של התקציב.

חבר מועצה טען שתתכן גם חריגה מתקציב, שתמומן באמצעות העברת תקציב מסעיף אחר.

⁴ הוחלט לא לפרסם – נושא הנוגע ליעוץ משפטי / חסיון עו"ד לקוח.

⁵ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור לנוהל פנימי של עבודת המועצה.

נגידת הבנק הבהירה כי בניגוד לתקציב של חברה עסקית שמשקף במדויק את תוכנית העבודה של החברה, הרי שבבנק ישראל חלק גדול מאוד מתוכנית העבודה כלל לא בא לידי ביטוי בתקציב. למשל עבודת המחקר והייעוץ הכלכלי לא באה לידי ביטוי בסעיפי התקציב. אי לכך, תת-ביצוע בתקציב הבנק אינו מבטא תת-ביצוע של תוכנית העבודה.

החלטות:

1. המועצה מבקשת לקיים דיון רבעוני על הפרויקטים המשמעותיים ועל חריגה משמעותית מתוכנית העבודה ותקציב של כל חטיבה.
2. בדיווח החצי שנתי יש להכין דיווח מפורט על הפרויקטים (טבלה שתוגדר).
3. בדיון על תוכניות העבודה והתקציב לשנה הבאה יוצגו נתוני התקציב המפורטים לשנה השוטפת.

נושא 12 בסדר היום: בקשות להעברות תקציב

מנכ"ל הבנק אמר שלמועצה מוצגות 4 בקשות להעברות תקציב. אמנם המועצה אישרה את התקציב רק בחודש מרץ, אבל היות והנהלת הבנק החליטה שפרויקטים יתוקצבו רק לאחר שהתכנון שלהם יבשיל, וכעת נוספו פרויקטים שתכנונם הגיע לנקודת ההבשלה, המועצה מתבקשת לאשר את מסגרת התקציב שלהם וכן העברות תקציב עבורם. המנכ"ל אמר שייתכנו פרויקטים נוספים שהמועצה תתבקש לאשר להם תקציב, אם כתוצאה מתהליכי חקיקה או מצרכים דחופים של הבנק. המנכ"ל ציין שאי הודאות לגבי צורכי התקציב התבטאה בהיקף גדול של רזרבה תקציבית בעתודת המנכ"ל.

חבר מועצה שאל מהן סמכויותיה של המועצה בנוגע להעברות תקציב.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית השיבה כי למועצה, לנגידה ולמנכ"ל נקבעו סמכויות לאשר העברות תקציב, ואלה מפורטות בטבלת ההרשאות. כל העברה שהיא בסמכות המועצה מובא לאישור המועצה.

מנכ"ל הבנק הדגיש שהעברות התקציב אינן מהוות חריגה ממסגרת התקציב הכולל של הבנק שהמועצה אישרה. הוא הוסיף כי כל העברה לצורך הגדלת עלויות העבודה העקיפות של עובדי הבנק צריכה לקבל את אישורה של המועצה, מראש, מבלי להתחשב בהיקפה.

נגידת הבנק אמרה כי הדרישה שהמועצה תאשר מראש כל סכום הנוגע לעלויות העבודה העקיפות של העובדים נקבעה בנוהל עבודה שעוצב בהתאם לתפיסותיה של המועצה המינהלית בהרכבה הקודם. זאת לנוכח הביקורת הציבורית על הוצאות השכר והתנאים הנלווים של עובדי הבנק.

⁶ הוחלט לא לפרסם - נושא הקשור לנוהל פנימי של עבודת המועצה.
⁷ הוחלט לא לפרסם - נושא הקשור לנוהל פנימי של עבודת המועצה.

יו"ר המועצה טען שהמועצה אינה צריכה לכלול את זמנה בדיונים על כל החלטה ניהולית של הנהלת הבנק הנוגעת לתנאי העבודה של עובדיו.

פרויקט API

מנהל האגף לפיקוח וחדשנות תיאר את מהות הפרויקט. כאשר הפרויקט יצא לדרך, בעקבות החקיקה שחוקקה לפני כשנה, הוא תוקצב בסכום של 2.8 מיליוני ש"ח. מאז הבינו במשרד המשפטים ובמשרד האוצר כי יש מקום לתיקון חקיקה שישנה את המנגנון שנקבע, וגם הבנק למד לעומק את צורכי הפרויקט. עיקר התקציב הדרוש לבנק לצורך ביצוע הפרויקט הוא עבור שירותי ייעוץ. מנהל האגף לפיקוח וחדשנות הבהיר שבעקבות מסקנות הוועדה להגברת התחרות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים בישראל (ועדת שטרם) חוקקה חקיקה המחייבת את הבנקים להציג לצדדים שלישיים את המידע שברשותם על לקוחותיהם באמצעות סיסמה (read only). בהמשך לעבודת מטה עם משרדי הממשלה הרלוונטיים, ובהמשך למגמה בעולם, הוחלט לעבור לשיטת עבודה בטכנולוגיה הקרויה OPEN API, או בעברית בנקאות פתוחה. בטכנולוגיה זו הבנקים יוצרים שכבת מידע הכוללת נתונים פרטניים על הלקוחות שלהם, כאשר חברות הפינטק יכולות לגשת אליו ולקבל מידע על לקוח מסוים, לאחר קבלת אישורו. מדובר בטכנולוגיה השונה במקצת מזו שנקבעה בחקיקה. כאשר בנק ישראל תכנן לראשונה את הפרויקט הוא תקצב אותו בהתאם חקיקה הקודמת. כעת לאחר שלמד יותר על הנושא, ושכנע גופים אחרים לאמץ את הבנקאות הפתוחה, הבנק עדכן את התקציב הדרוש לו לצורך הפרויקט.

היועצת המשפטית הבהירה שהמחוקק לא הטיל על הבנק את החובה להקים את המערכת, אלא הטיל על הבנקים המסחריים את החובה לאפשר ללקוחותיהם את השירות האמור.

מנהל האגף לפיקוח וחדשנות הסביר כי הפרויקט שהבנק תכנן נוגע להסדרת השירותים שהבנקים המסחריים יספקו ללקוחותיהם. זאת מכוח הסמכות הכללית של בנק ישראל להסדיר את פעילותם של הבנקים המסחריים.

חבר מועצה אמר שהמועצה צריכה לוודא שהתהליכים המתקיימים בבנק הם נכונים וברורים. הוא שאל מדוע הבקשה לתקצב את הפרויקט עולה רק עכשיו ולא עלתה חצי שנה קודם.

מנכ"ל הבנק השיב שרק לאחר שהבנק נטל על עצמו לבצע את הפרויקט והקים צוות ייעודי שיוביל אותו, הובנו הצרכים התקציביים הנדרשים.

חבר מועצה אחר שאל מדוע הבנק נטל על עצמו את המשימה, וזו לא הוטלה עליו מכוח החוק כפי שקרה בחוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016.

נגידת הבנק השיבה שבמקרה הנדון הבנק משמש כגוף מסדיר, אבל הוא לא מקים את המערכת הטכנולוגית.

מנהל החטיבה לטכנולוגית המידע הסביר שבמקרה של המערכת לנתוני אשראי הבנק הוא אמנם הגוף שאחראי על ההסדרה והוא שמנחה את הגורמים האחרים הקשורים במערכת, ובהם הבנקים. אבל בנוסף הוא גם הגוף שמקים מערך טכנולוגי ומרכז תפעולי שהופכים לחלק מליבת התהליכים העסקיים של המשק. בפרויקט הנדון כעת יספקו תאגידים בנקאים ואירגונים פיננסיים אחרים שירותים ממוחשבים של שאלות ופערות שונות באמצעות מערכות מיחשוב שלהם. צריך להבטיח שמערכות אלה יוכלו "לדבר" אחת עם השנייה ולהעביר מידע ביניהן כדי לספק את השירותים הנדרשים. התפקיד של בנק ישראל הוא להסדיר את הקשרים בין המערכות הללו, משמע הבנק משמש מעין אינטגרטור. הוא זה שקובע את התקנים ואת תהליכי העבודה הן בהיבט העסקי והם בהיבט הטכנולוגי. בנק ישראל יפרסם תקן לתהליך שכל אחד מהתאגידים הבנקאים יצטרך לפתח במערכתיו ולפרסם אותו כלפי חוץ. לאחר שיפותחו התהליכים בנק ישראל יקיים מעין תהליך של אינטגרציה שמטרתו היא לבדוק את המערך הכולל. במסגרת זו יבוצעו בדיקות הדדיות בין חברות הפינטק לבין הבנקים המסחריים, שמטרתן לוודא שדרישות החקיקה מתמלאות בצורה מסודרת והגיונית, ועם מנגנונים מתאימים של אבטחת מידע. כל אלה יתאימו גם לתקנים בין-לאומיים קיימים. מנהל החטיבה הוסיף שאמנם קיימים תקנים בין-לאומיים שונים, אבל הבנק יאמץ אחד מהם לאחר שיבחן אותם.

מנהל האגף לפיקוח וחדשנות הוסיף שכדי לקבוע, במסגרת ההסדרה, את הכללים העסקיים והטכנולוגיים, הבנק זקוק לשירותי ייעוץ מהארץ ומהעולם, שיספקו על ידי יועצים שהיו מעורבים בפרויקטים דומים בחו"ל. עיקר התקציב המבוקש הוא עבור שירותים אלה.

היועצת המשפטית ציינה כי טרם החל תהליך של תיקון חקיקה וגם לא נקבע לוח זמנים לכך.

נגידת הבנק אמרה שכל גורמי המקצוע הרלוונטיים מסכימים על הצורך במערכת מסוג OPEN API.

מנהל האגף לפיקוח וחדשנות ציין שהפיקוח על הבנק מקיים מזה מספר חודשים שיחות בנושא עם הבנקים המסחריים, וכי שלושת הגדולים שבהם כבר החלו לפתח בעצמם מנגנונים של API. כלומר, מדובר בפרויקט שהמערכת הבנקאית תבצע גם ללא בנק ישראל. כדי שהגופים השונים יוכלו לתקשר ביניהם על בסיס משותף נדרשת אחידות. אם הבנק לא יגדיר כבר בשלב הנוכחי את התקן ואת האחידות, יהיה קשה יותר לחבר בעתיד בין המערכות של הבנקים לבין אלה של חברות הפינטק.

חבר מועצה שאל מדוע החוק לא קבע שבנק ישראל ינהל את הפרויקט, אם הוא ממלא בו תפקיד מרכזי.

מנהל האגף לפיקוח וחדשנות השיב שגם לפני שהחוק חוקק, הפיקוח על הבנקים לקח על עצמו לקדם את הפרויקט מכוח סמכויותיו הכלליות.

המשנה לנגידת הבנק אמרה שסטנדרטיזציה בין גופים שונים במערכת הפיננסית, ובפרט במערכת הבנקאית, היא אבן יסוד לקיום תחרות במערכת. התפקיד להגדיר את הסטנדרטיזציה מוטל על בנק ישראל, כפי שתפקידו היה להגדיר באופן אחיד את העמלות שהבנקים גובים, כדי שהלקוחות יוכלו להשוות בינם. הסטנדרטיזציה חשובה מאוד ורק גוף ציבורי יכול להחיל אותה.

נגידת הבנק אמרה שלדעתה המועצה צריכה לאשר את הפרויקט וכעת, שכן אסור לאפשר לגופים העסקיים להתקדם בפיתוח המערכות באופן לא אחיד. עלול להיווצר מצב שהמערכות השונות לא יוכלו לפעול ביחד, ואזי כדי לתקן יידרשו סכומי כסף גדולים, וגם קיים חשש שתכלית המערכת לא תתקיים, או שתתקיים באופן לא אופטימלי. לדבריה, הבנק ידע כבר מזמן שהוא יהיה מעורב בפרויקט, אלא שהיקפו היה בבחינת נעלם, ולכן התקציב עבורו נכלל בעתודת התקציב. עכשיו, עם התקדמות העבודה מול הבנקים, הבנק יודע להגדיר טוב יותר את חלקו בפרויקט ואילו משאבים נדרשים ממנו.

חבר מועצה הביע חשש שהמערכת לא תתפקד נכון והמשאבים ירדו לטימיון. נגידת הבנק השיבה שהפיקוח על הבנקים סבור שהפרויקט חשוב, ובכל מקרה תכנן לכלול אותו בתוכנית העבודה של הבנק. היא הוסיפה כי מדובר בפרויקט שיהיה חלק מהתשתית של המערכת הפיננסית.

חבר מועצה אחר הצביע על כך שתוספת התקציב שהבנק מבקש כעת עבור הפרויקט היא פי שלושה מהתקציב שהוקצב עבורו בעתודה. לדבריו, קיים סיכון שהחקיקה לא תתאים בסופו של דבר למערכת שעליה ימליצו היועצים שהבנק ישכור. לדבריו, בעוד שבפרויקטים אחרים שהבנק מבצע מוצגות המטרות שלשמן מיועד תקציב הפרויקט, הרי שבמקרה הנדון המטרות אינן ברורות, שכן החקיקה עדיין אינה סופית. ייתכן שבעקבות החקיקה החדשה יצטרך הבנק לגייס יועצים אחרים. הוא טען שצריך יותר מידע על מבנה ההוצאות בפרויקט, כדי לאשר את תקציבו.

חבר מועצה שלישי ציין שהנימוקים בעד הפרויקט שכנעו אותו, אך עם זאת הוא מבקש לדעת מה יקרה אם החקיקה תשנה את הפרויקט באופן מהותי – האם הבנק מתחייב לרכוש את שירותי הייעוץ במלואם, או שמא ניתן, מדי פעם בפעם, לבחון את הצורך בהתקשרות עם היועצים. הוא ציין כי מדובר בפרויקט רב-שנתי.

מנכ"ל הבנק הסביר שהואיל והפרויקט הוא רב-שנתי, ותקציבו מורכב בעיקר מהרשאות להתחייב לשנים הבאות, הרי שיהיו נקודות זמן שבהן אפשר יהיה לבחון ולהעריך את הדברים שנית.

המשנה לנגידת הבנק הוסיפה שלאחר סיום תהליך החקיקה המועצה תקבל עדכון בנושא.

פרויקט נתוני אשראי לשימוש בנק ישראל

מנהל החטיבה למידע וסטטיסטיקה אמר שהפרויקט הוא נגזרת של חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016. את הפרויקט מובילה החטיבה שבראשה הוא עומד, ושותפים בו החטיבה לטכנולוגיית המידע והממונה על שיתוף מידע. מנהל אגף הסטטיסטיקה בחטיבה מנהל את הפרויקט.

מנהל אגף הסטטיסטיקה אמר שהפרויקט נועד לספק מענה לצרכים של הבנק בתחום המידע. הראשון שבהם הוא לדווח לכנסת, על פי החוק, על תרומת המערכת להשגת מטרות החוק, ועל השינויים שחלו בשוק האשראי הקמעונאי ובהיקפו בעקבות השימוש במערכת. דיווחים אלה יסתמכו על מחקרים שייערכו בחטיבת המחקר של הבנק, אשר יתבססו על הנתונים שבמאגר נתוני האשראי. צורך שני הוא לערוך ניתוחים ומחקרים כלכליים הנוגעים למדיניות המוניטרית וליציבות הפיננסית. מחקרים אלה יתמכו, בין

השאר, בהחלטות המדיניות שמתקבלות בבנק. צורך שלישי הוא להרחיב את הסטטיסטיקה הפיננסית שהחטיבה למידע וסטטיסטיקה מפיקה עבור לקוחותיה, ובהם חטיבות המחקר, השווקים והפיקוח על הבנקים. המטרה של הפרויקט היא להקים מאגר שיכיל נתונים פרטניים אך מותממים (ללא זיהוי הלקוח) וכן נתונים אגרגטיביים, שיאפשרו לערוך את הניתוחים והמחקרים.

חבר מועצה שאל מדוע הצורך הפרויקט מוצג למועצה רק כעת.

מנהל אגף הסטטיסטיקה השיב שהבנק עוסק בגיבוש הפתרון מזה זמן, באמצעות משאבים פנימיים בלבד. משהתגבש הפתרון אפשר היה להגדיר עבורו את התקציב המתאים ולהביאו לאישור.

המשנה לנגידת הבנק הוסיפה שאמנם הבנק ידע שלצורכי ניתוח ומחקר הוא יזדקק למאגר של נתונים מותממים, אלא שהוא סבר שאפשר יהיה לעשות שימוש במאגר שכזה שישמש את לשכות האשראי. עם הזמן התברר שהמאגר שישמש את לשכות האשראי אינו מתאים לצורכי הבנק. מדובר, אם כן, בהקמת מאגר נוסף, שלישי במספר, שיכיל נתונים פרטניים לא מזוהים עבור צורכי הבנק. הצורך במאגר שכזה לא היה ידוע בעת פרסום המכרז להתקשרות עם ספק שיסייע לבנק להקים את המערכת לנתוני אשראי.

מנהל החטיבה לטכנולוגית המידע הבהיר כי עד לאחרונה היה קשה להעריך את התקציב הנדרש לפרויקט שכזה שהוא טכנולוגי במהותו. רק לאחר שהקמת המערכת לנתוני אשראי הגיעה לנקודת הבשלה מסוימת ניתן היה להעריך את עלות הפרויקט הנדון, שהוא במידה רבה נגזרת של המערכת לנתוני האשראי. גם פרטים טכניים הקשורים להתממת נתונים, אגירתם ועיבודם נודעו רק עם התקדמות הקמת המערכת. לדבריו, פרטים אלה לא היו ידועים עד לפני חצי שנה.

מנהל האגף ליישומי ליבה אמר שלאחר שזוהה הצורך להקים מאגר של נתונים מותממים, היה צריך להקימו תוך הקפדה על כללים של אבטחת מידע מחוץ לרשת הבנק, וללא קשר לתשתיות הטכנולוגיות שקיימות בבנק. בנוסף יש להקים עוד מאגר אגרגטיבי של סדרות, שישתלב בפרויקט מאגר הסדרות ואותו אפשר יהיה להעביר לרשת הבנק. כדי להקים את המאגר הפרטני המותמם צריך להקים סביבה טכנולוגית שלמה, בדומה לזו שמוקמת עבור המאגר המותמם שישמש את לשכות האשראי לבניית מודלים של דירוג אשראי. התקציב הדרוש לפרויקט מורכב מ-3 רכיבים: הקמת מאגר מידע בטכנולוגיית ענן, שישמש את אנשי הפרויקט; בניית התשתיות הטכנולוגיות הנדרשות; הוספת נתונים המצויים בבנק ישראל, למשל נתונים על משכנתאות, לנתונים שמקורם במאגר נתוני האשראי והכללתם של כל אלה במאגר הסדרות האגרגטיבי שייבנה. בנוסף, ייבנו כלים שיאפשרו לעבד את הנתונים ולנתח אותם. התקציב כולל גם הוצאות עבור רישיונות לשימוש בכלים טכנולוגיים ועבור שירותי ייעוץ בפרויקט.

החלטות:

- א. הבקשה להעברת תקציב לרכישת חומרי שתיה עבור מכונות קפה חדשות תידון בישיבת המועצה הקרובה.
- ב. הבקשה להעברת תקציב עבור תכנון שטחי האתר השמור תידון בישיבת המועצה הקרובה.
- ג. 1. המועצה מאשרת את מסגרת התקציב של פרויקט "בנקאות פתוחה API" שעלות הקמתו היא בסך 10,561.9 אלפי ש"ח.
2. המועצה מאשרת את העברת התקציב הנדרשת לפרויקט בנקאות פתוחה API:

2,833.1 אלפי ש"ח מתוכנית "הוצאות שוטפות" בתחום פעולה "ביצוע תפקידי הבנק" (מזה: 1,487.1 אלפי ש"ח בתקציב לשנת 2018 ו-1,346.0 אלפי ש"ח בתקציב ההרשאה להתחייב), ו-7,728.8 אלפי ש"ח מתוכנית "עתודה" בתחום פעולה "עתודה" (מזה: 857.8 אלפי ש"ח בתקציב לשנת 2018 ו-6,871.0 אלפי ש"ח בתקציב ההרשאה להתחייב) לתוכנית "בנקאות פתוחה-API" בתחום פעולה "השקעות".

3. המועצה מבקשת לקבל עדכון על ההתפתחויות בחקיקה בנושא.

- ד. 1. המועצה מאשרת את מסגרת התקציב של פרויקט "נתוני אשראי לשימושי בנק ישראל", שעלות הקמתו היא בסך 5,823.3 אלפי ש"ח ועלות אחזקתו היא בסך 745 אלפי ש"ח לשנה.
2. המועצה מאשרת את העברת התקציב בסך 5,823.3 אלפי ש"ח לפרויקט נתוני אשראי לשימושי בנק ישראל. התקציב יועבר מתכנית "עתודה" בתחום פעולה "עתודה" לתכנית "מאגר סטטיסטי" בתחום פעולה "השקעות" (מזה: 368.8 אלפי ש"ח בתקציב לשנת 2018 ו-5,454.5 אלפי ש"ח בתקציב ההרשאה להתחייב).

נושא 13 בסדר היום: שיתופי פעולה מחקריים

החלטות:

הנושא יוצג באחת משיבות המועצה הקרובות.

דוח ביקורת בנושא מעורבות בנק ישראל בפיתוחו של שוק התלבור – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

ריבית התלבור הינה ריבית סמן יומית להלוואות, לפיקדונות ולמכשירים פיננסיים שונים. ריבית התלבור נקבעת על פי ציטוטי ריבית להלוואות, לטווחי זמן שונים, שמצטטים מספר בנקים מסחריים בשוק הבין-בנקאי. כדי לתמוך בפיתוחו של שוק הריביות הקצרות (שוק התלבור), הקים בנק ישראל, בתחילת שנת 2007, ועדה בין משרדית "ועדת ריבית התלבור". מטרתה העיקרית של הוועדה היא להניע את הבנקים המסחריים לפעול בשוק הבין בנקאי במחויבות ובשקיפות.

מטרת הביקורת היתה לבחון את פעילות בנק ישראל בפיתוח, בהסדרה ובפיקוח של שוק התלבור.

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- תשתית אסדרה לפעילות בנק ישראל בפיתוח שוק התלבור.
- תחום התלבור בתוך בנק ישראל.
- פעילות ועדת ריבית התלבור.

נושאים נוספים בדוח הביקורת התייחסו לתהליכי בקרה בבנק ישראל, לרבות פעילות ניטור, מעקב ובקרה אחר קביעת ריביות התלבור וכן ולהסדרת ההתקשרות עם מפיץ המידע המרכזי.

דוח ביקורת בנושא אג"ח קונצרני – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

דסק התיק הקונצרני הוקם לקראת סוף שנת 2014, במטרה להוות חלק אינטגרלי בניהול יתרות המט"ח. זאת, ע"י השקעה באג"ח חברות בדרוג השקעה (Investment grade) במטבע הדולר. על מנת לוודא כי כל השקעה והשקעה נעשית במסגרת ההשקעות המותרות, נקבעו כללי ציות הנבחנים לפני כל השקעה ע"י מנהלי ההשקעות בדסק.

מטרות הביקורת היו לבדוק את תהליכי רכישת אג"ח קונצרני ואת תהליכי המעקב אחר השקעה באג"ח קונצרני.

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- ממשקים בין מערכות המידע הרלוונטיות.
- תיעוד ובקרה אחר קשירת עסקאות.
- רישום ואישור עסקאות במערכות המידע.
- פיתוח ע"י משתמש קצה.

נושאים נוספים בדוח הביקורת התייחסו לכיסוי תחומי הפעילות בנהלים.